

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců JUDr. Vojtěcha Šimíčka a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobkyně: **L. M.**, zastoupené JUDr. Jaroslavem Hoškem, advokátem se sídlem Praha 1, Truhlářská 16, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 25. 2. 2004, č. j. 15 Az 146/2003 - 27,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalovanému **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Kasační stížností podanou v zákonné lhůtě se žalobkyně jako stěžovatelka domáhá zrušení shora uvedeného rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem, kterým byla zamítnuta její žaloba proti rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 21. 2. 2002, č. j. OAM-3110/CU-09-P08-2001. Tímto rozhodnutím jí nebyl udělen azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění zákona č. 2/2002 Sb. (dále jen zákon o azylu) a bylo vysloveno, že se na ni nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. Rozsudek krajského soudu vycházel ze skutečnosti, že žalobkyně nenaplnila žádnou ze zákonných podmínek pro udělení azylu, a že rozhodnutí žalovaného bylo vydáno na základě dostatečně zjištěného skutečného stavu věci a bylo přesvědčivě odůvodněno.

Stěžovatelka proti tomu v kasační stížnosti uplatňuje důvod uvedený v § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále též „s. ř. s."). Konkrétně namítá, že o azyl požádala proto, že má odůvodněný strach z pronásledování v Gruzii z důvodu svého politického přesvědčení, které v Gruzii projevovala jako členka a funkcionářka opoziční socialistické strany. Pro své radikální názory byla v Gruzii vystavena silnému tlaku jak ze strany státních orgánů, tak i svých stranických kolegů. Tyto tlaky pak vyústily v odchod stěžovatelky ze země. Pokud krajský soud uvádí, že stěžovatelka neuvedla ve správním řízení žádné relevantní důvody pro udělení azylu, tak s tím nelze souhlasit. Stěžovatelka si je vědoma, že ve správním řízení popisovala svoji situaci poněkud zdrženlivě, avšak to bylo v důsledku velké lásky, kterou ke své vlasti chová. Dnes by již hovořila otevřeněji. Přesto se domnívá, že ze skutečností uvedených v pohovoru a žádosti bylo její pronásledování z důvodů podle § 12 písm. b) zákona o azylu zřejmé. Také namítá, že správní orgán nesprávně posoudil neexistenci překážek vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu, neboť v případě vycestování do Gruzie by byla její svoboda nepochybně ohrožena. Rovněž se domnívá, že by mělo být zváženo, zda není v postavení uprchlíka „sur place", tedy osoby, u níž obava z pronásledování ve státě, jehož občanství má, vznikne v době jejího pobytu na území cizího státu, a to v důsledku změny politické situace ve státě původu. Vzhledem k uvedenému navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení a současně žádá o přiznání odkladného účinku této kasační stížnosti.

Žalovaný ve svém vyjádření k podané kasační stížnosti uvedl, že považuje napadený rozsudek krajského soudu i svoje rozhodnutí za vydaná v souladu se zákonem a navrhuje, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je žadatel chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu mj., pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Důvodnost kasační stížnosti posoudil Nejvyšší správní soud v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.).

Stěžovatelka uplatňuje důvod kasační stížnosti uvedený v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. - nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Namítá, že soud pochybil, když nesprávně posoudil důvody uplatněné stěžovatelkou jako míjící se se zákonnými důvody pro udělení azylu a rovněž měla

být vyslovena překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. V neposlední řadě měl krajský soud uvážit zda stěžovatelka není v postavení uprchlíka „sur place“.

K tomu ze správního a soudního spisu vyplynulo, že stěžovatelka podala dne 28. 8. 2001 návrh na zahájení řízení o udělení azylu, ve kterém uvedla, že žádá o politický azyl z osobních důvodů, neboť měla problémy související se svým manželem. Z protokolu o pohovoru k důvodům svého návrhu vyplynulo, že stěžovatelka opustila Gruzii kvůli celkové situaci, která tam panuje. Stěžovatelka je členkou socialistické strany, ve které měla na starosti mládež, a nedokázala se smířit s tím, že si ostatní funkcionáři strany kupují auta a pro stranickou mládež nezbývají peníze. Když si stěžovala u vedení strany, bylo jí vyhrožováno, že ji vyloučí. Ze strany odejít nechtěla, neboť pro ni hodně udělala. Rovněž poukázala na velkou zločinnost a těžkou ekonomickou situaci v Gruzii. Ona sama však materiálními nedostatky netrpěla. Stěžovatelka rovněž vyjádřila svoji lítost nad tím, že se pokoušela odejít do SRN a požádat o azyl tam, netušila totiž, že lze o azyl požádat i v České republice. V případě návratu do vlasti se obává pouze toho, že pro sebe nenajde uplatnění. Žalovaný rozhodnutím ze dne 21. 2. 2002 stěžovatelce azyl neudělil, a to podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona o azylu a rovněž vyslovil, že se na ni nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu.

Pokud jde o námitku stěžovatelky, že uvedla dostatečné důvody pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, nemůže s ní Nejvyšší správní soud souhlasit. Podle § 12 zákona o azylu se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec: a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má. Stěžovatelka v průběhu správního řízení i řízení před soudem neuvedla, že by byla v Gruzii z jakéhokoliv důvodu pronásledována, ani že má obavu z pronásledování z důvodů uvedených pod písmenem b) citovaného ustanovení. Její potíže v socialistické straně za pronásledování považovat nelze, neboť za pronásledování se pro účely zákona o azylu považuje ohrožení života nebo svobody, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována či trpěna úřady ve státě, jehož je cizinec státním občanem, nebo státu posledního trvalého bydliště v případě osoby bez státního občanství nebo pokud tento stát není schopen odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním (§ 2 odst. 6 zákona o azylu). Nejen že stěžovatelčiny potíže nedosáhly zákonem požadované intenzity (hovoří pouze obecně o nespokojenosti s financováním stranických aktivit), navíc není splněna ani druhá podmínka citovaného ustanovení (tj. že by tato omezující opatření byla prováděna, podporována či trpěna gruzínskými úřady), neboť se stěžovatelka o pomoc k příslušným státním orgánům vůbec neobrátila. Pokud jde o špatnou ekonomickou a sociální situaci a rozmáhající se kriminalitu, tak ačkoli se jedná o jevy nežádoucí, nejsou to důvody azylově relevantní (viz. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu, ze dne 31. 10. 2003, č. j. 4 Azs 23/2003 - 65 a ze dne 28. 11. 2003, č. j. 4 Azs 24/2003 - 68). Žalovaný ani krajský soud tak nepochybily, když shledaly, že stěžovatelkou uváděné skutečnosti, nejsou důvodem pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu.

Rovněž Nejvyšší správní soud neshledal, že by krajský soud pochybil při přezkoumání existence překážky vycestování ve smyslu § 91 odst. 1 zákona o azylu. Podle citovaného ustanovení povinnost ukončit pobyt neplatí, pokud by byl cizinec nucen vycestovat do státu, kde je ohrožen jeho život nebo svoboda z důvodu jeho rasy, náboženství, národnosti,

příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro politické přesvědčení, nebo do státu, kde mu hrozí nebezpečí mučení, nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestu anebo kde je jeho život ohrožen v důsledku válečného konfliktu, nebo do státu, který žádá o jeho vydání pro trestný čin, za který zákon tohoto státu stanoví trest smrti, anebo jestliže by to bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky, nebo jestliže v zemi původu nebo v třetí zemi, ochotných přijmout nezletilou osobu bez doprovodu, není po jejím příchodu k dispozici přiměřené přijetí a péče podle potřeb jejího věku a stupně samostatnosti. Podmínky uvedené v § 91 zákona o azylu, při jejichž splnění je dána překážka vycestování, tak nejsou totožné s těmi, které jsou zkoumány z hlediska § 12 zákona o azylu, a soud se těmito podmínkami musí zabývat samostatně. Krajský soud v napadeném rozsudku konstatoval, že žalovaný rozhodl v souladu se zákonem, neboť žádná z překážek vycestování není dána. V dané věci stěžovatelka při pohovoru uvedla, že se při návratu obává pouze toho, že pro sebe nenajde uplatnění. Výslovně také zmínila, že jí nebezpečí smrti nehrozí. Jak vyplynulo ze shora uvedeného, takovou obavu nelze pod důvody uvedené v § 91 zákona o azylu podřadit. Vzhledem k tomu, že zákonem taxativně stanovené podmínky nelze rozšiřovat, není možné stěžovatelce přisvědčit. Krajský soud tak postupoval v souladu se zákonem, když její žalobu zamítl.

Nejvyšší správní soud nesouhlasí ani s poslední stěžovatelčinou námitkou, že by snad mohla být tzv. uprchlíkem "sur place", tedy osobou, která v okamžiku odchodu ze země nebyla uprchlíkem, avšak stala se jí později v důsledku okolností nastalých v době její nepřítomnosti. Jednak stěžovatelka tuto svoji domněnku žádným způsobem neodůvodnila, a nedala tak soudu žádné důvody, které by mohl vážit. Rovněž poměry stěžovatelky a současná situace v Gruzii vůbec nenasvědčují tomu, že by mohla splňovat podmínky tzv. uprchlíka na místě. Navíc tuto námitku uplatnila stěžovatelka poprvé až v kasační stížnosti, ačkoli ji dle názoru zdejšího soudu mohla uplatnit již v řízení o žalobě; Nejvyšší správní soud k ní tak nemůže přihlížet (§ 109 odst. 4 s. ř. s.). Důvod kasační stížnosti uvedený v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. tak nebyl shledán.

Vzhledem k tomu, že nebylo zjištěno naplnění žádného tvrzeného kasačního důvodu, Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Stěžovatelka, která neměla v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení a úspěšnému žalovanému náklady řízení nevznikly. Proto soud rozhodl, že se žalovanému právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává (§ 60 odst. 1, § 120 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 20. dubna 2005

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu